

Luontoreissu 2021 pohjoiseen

Lappiin

Suunnittelu ja odottaminen alkoi heti joululta, lähes salassa rouvalta. Kerroin sentään Sepe koiralle, että mennään Lappiin, niin se nosti korvat pystyyn ja heilutti häntäänsä. Menipä tuo heti ulko-ovelletkin odottamaan.

Koronan varjo oli taivaalla synkkänä, mutta sinnikäs Suomi piti kuolleisuuden ja tartunnat kurissa. Me vanhemmat riskiryhmäläiset saimme tuplarokotukset ajoissa, Sepe rabies rokotuksen.

Elokuun alkupuolella siis mennään luontomatkaalle, jos Norja suo. Kesä-heinäkuussa rouva ei jätä alkukesän kukkaloistoa ja laululintujen pesintää kokematta kotilehdoissa. Ja hyvä niin, sillä meikäläisen oli paras olla hellesäät kotosalla varjoissa, suihkussa ja puhaltimien lähellä.

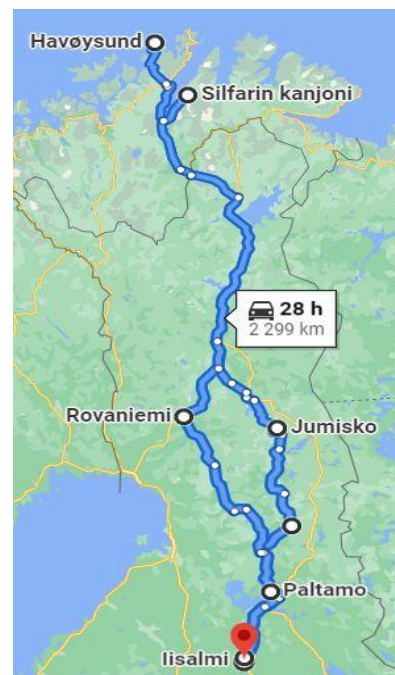
Varustimme pikkuisen ja kevyen retkeilyvaunun viikon matkaa varten. Kotiruokaa pakastettuna, hedelmiä, jne. Loppumatkaksi säilykkeitä ja näkkileipää.

Ajomatka sujui sukkelaan ilmastoidulla henkilöautolla reilua rekkanopeutta ajaen. Sepe nukkui autonperällä, tutulla petillä kuten kotonakin, pitkin päivää. Meno Pohjois-Norjaan on kaksipäiväinen, jotain mielenkiintoista pitäisi siis löytää matkan varrelle tullen menen. No tutuissa paikoissa olisi tilaa, kun muut karavaanarit olisivat jo lomansa pitäneet.

Pohjois-Savosta Lappiin on useita erityyppisiä, lähes saman pituisia reittejä Sodankylään; Oulun seudun lakeudet ja 4-tie, Kuusamon 5-tie ja metsät tai Pudasjärven selkoset. Oulunseudun ja Kuusamon suunnan päällystetyt ohjasivat keskimmäiseen. Pienemmät päällystetyt tiet ovat miellyttävimpiä reittejä ajella vaunua vetäen. Poissa rekkaliikenteestä ja erossa muista karavaanareista.

Tuo kartta on tehty vasta reissun jälkeen ja pitää siis paikkansa. Kaikkia tarinassa mainittuja oleellisia paikkoja ei ole nimetty.

Lähdimme elokuun kuudes päivä pikaisesti, sillä kaikki sääennusteet hoputtivat matkaan. Olisi kesän viimeiset lämpimät säät pohjoisessa. Lounastauolla olimme jo Paltamon uimarannalla, jonka rouva testasi. Sanoi veden olevan lämpöistä? Me pojat vain katselimme. Vielä oli kesää jäljellä pohjoisessa.

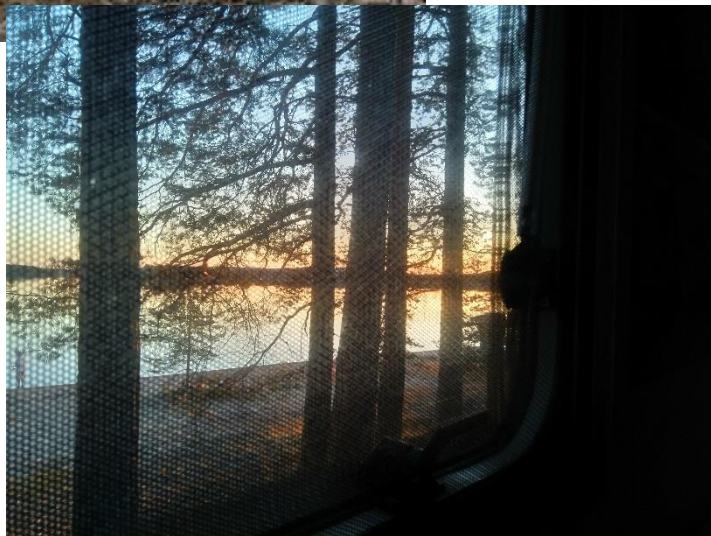
Maantiet Puolanka - Näljänkä - Taivalkoski - Posio olivat mukavia ja rauhallisia ajella ja pääsimme pitkälle kohti pohjoista. Välillä toki taukoillen ja ulkoillen. Kettu juoksi tuurillaan tien yli ihan edessämme häntä suorana.

Rauhallinen levähdyspaikka löytyi Posion eteläpuolelta Iso Hietajärven uimarannan parkista. Rouva ui rintauintia, mutta me Sepen kanssa vain kahlailimme, emme heittäneet talviturkkia pois. Olimmehan menossa jäämeren rannalle.

Illalla kaksi kuikkaryhmää tervehtivät toisiaan jonossa liukuen ja lähes koskettaen. Puhutaankin yleisesti kuikkien riiteistä.

Kauempana ikävöi kaakkuri yksinään.

Seuraavana aamuna harhauimme, uusia maisemia nähdäksemme, Perä Posiolta Jumiskon kautta Kemijärvelle vievälle, kuivalle ja kuopattomalle soratielle. Tie jatkui ja jatkui 50 km. Olimme kuin jumissa hakkuuaukkojen saartamina. Pöly tunkeutui vaunuun ja autoon. Maistui jopa suussa.

Toisaalla näkyi Paula-myrskyn kaatamia puita valtavasti. Kaikkien suomalaisten pitäisi nähdä nuo masentavat metsäalueet lomamatkallaan.

Vaihtelevaa oli matkanteko, sillä kun pikitie alkoi, auto kiisi taas suhisten pohjoiseen Kemijärvelle ja Sodankylän halki kohti Saariselän tunturialuetta.

Ilmakkaavaan pitkospuut lintutornille hiljensi keskinopeutta. Vaikka emme harhautuneet polulta. Saaliina musta lintu. Kiikarilla mustalintu?

Alkoi tuntua Lapilta. Ja kun tassuttelimme kiviä kiertäen itsemme matalan Urupää-tunturin huipulle puurajan yläpuolelle, tunsimme olevamme oikeasti Lapissa. Siellä kapustarintakoiras varoitteli ainoaa poikastaan alakuloisesti. Naaras oli jättänyt ne ja muuttanut etelään? Sepe ihmetteli puolestaan yksisarvista, poroa. Ja etsiskeli ilmeisesti sitä pudonnutta sarvea, luuta.

Sinne ähersivät myös toinen papparainen itsepäisesti kävelysauvoineen. Kuin viimeisen kerran elämässä. Kohta lähdettyämme ambulanssi tuli kiireellä vastaan.

Lenkkeilystä piristyneinä mutta ajosta väsyneinä menimme Ukonjärven rantalevikkelle lepäämään ja yöpymään. Täällä Inarin ympäristössä on annettu mäntyjen kasvaa ihmisiä vanhemmiksi ja alue on kuten sanotaan, mitä kauneinta Suomea. Sillä männyt kuten miehetkin – komistuvat vain ikääntyessään.

Ajelimme sunnuntai aamuna aikaisin Karigasniemeen Tenorinteen leirintäalueelle suihku- yms. huoltoon jo ennen vastaanoton avaamista. Kaikki toimi hyvin, joten kävin suihkunraikkaana maksamassa palvelut. Paikkakunnan kauppa oli yhä kiinni, tankkasimme ”edullisella lapin dieselillä” auton ja ei kun eteenpäin.

Norjassa

Norjan rajalla paikallinen **politi** tarkasti rokotustodistuksemme hyvän matkan toivotuksin ja kun Sepe haukkui, myös sen rokotukset.

Pidimme turvaetäisyydet autoihin ja ihmisiin. Koska oli viikonloppu, norjalaiset olivat tulleet retkeilyautoineen parhaimmalle paikalle Lakselv joen suistolle Porsangerin vuonolla. Juttelin sentään erään paikalle tallustaneen ruotsinsuomalaisen kanssa.

Pysähtelimme levikkeillä kiikaroimaan housut lepattaen vuonon eläväisiä, kuten pyöriäisiä, ristosorsia, kahlaajia, merikotkia... Kaukoputkella oli käyttöä. Se olikin jalustassaan kiinni koko loppumatkan takapenkillä, valmiina zoomaamaan.

Vuonon rantatiellä oli vieläkin nostalgisesti vapaana köllötteleviä lampaita ja maastossa tietenkin porohirvaita pehmeän verinahkan peitossa olevine sarvineen.

Paluumatkalla otetussa kuvassa erään mummon mökillä oli tekopesiä seipäiden päässä. Lokkien munituspesiä?

Havoysundiin ja kansalliselle maisematielle käännyttiin länteen Porsangerilta.

Revsbotn vuono oli tuulessa ja taivaansinen siniseksi värjäämä. Ei turkoosi.

Aallokosta ei havaitse helposti lintuja eikä edes valaita, joten ajelimme maantienvarsia ihailien ja rinteitä könyten eteenpäin.

Kiirettä ei ollut minnekään, ei sinnekään.

Istuskelin pitkään vaarallisella kalliokielekkeellä, kuten puhelimen selfie kuvasta huomaa.

Rouvan nappaamassa kuvassa totuus oli hieman toinen, jalat ylsivät maahan. Parta ei sentään.

Noissa kallioissa on monenlaista koloa, onkaloa ja luolaa. Jos vain pää kestää tutkia. Varvikon alla on runsaasti teräväsärmäisiä irtokiviä. Varovaisuutta tarvitaan siis liikkumisessa ja kiipeilyssä. Kannattaa tallata porojen polkuja.

Päivän mittaan tuuli yltyi lisää ja vuonon rannalla kattoluukut alkoivat kolistella ja suhista, joten vetäydyimme **Lillefjordin** huolto paikalle korkeiden tunturien suojaan. Siellä olikin rauhallista nukkua kera kahden muun karavanryhmän. Samassa paikassa voi tyhjentää kemssan vesiklosettiin ja täydentää vesivarastoaan tarvittaessa. Tai mennä patikointipolulle kuntoilemaan.

Pohjoisessa oli rouvan tykkäämiä kukkivia kukkasia, vaikka kalliot murenevät.

kultarikko

sinilääte

Tuuli tyyntyi aamuksi ja heti lähdön alussa alkoi tapahtua lähivuonossa. Viiden **valkokuvedelfiinin** ryhmä touhusi lahdella. Sopivalla etäisyydellä kiikarointiin. Oli erikokoisia selkäeviä ja ihan pikkuinen poikanen, joka pysytteli emonsa kyljessä sukellusopissa nousten yhdessä pintaan hengähtämään. Osa delfiineistä leikkitteli paljastaen rintaeviään ja valkoista vatsaansa. Nuoria varmaankin. Niillä oli tarve liikkua ja näyttää taitojaan vettä pärskien.

Näin toteutui yksi päätavoite koko Pohjois-Norjan matkaan. Rouva oli haltioissaan. Voi veljet.

Havoyssund on aika persoonallinen paikka kaukana muualta. Vanhoja tuotantorakennuksia löytyi kun kierteli taajamassa, tyhjilleenkin jääneitä. Ne antavat kuvaa lähihistoriasta. Tankkaus automaattista ilman ihmiskontaktia.

kuvia tuli lähinnä veneistä

Jäätymätön meri lienee tärkeämpi tavarankuljetusreitti kuin mutkainen maantie.

Ajoimme Havoysundin tuulimyllypuistoon ylös tunturille. Vanhat viuhahtelijat oli purettu pois ja paljon suurempia oli alkuasennuksissa. Täältä, näin korkealta tasolta alkavat sähkölaskut.

Oli helppo katsoa kauas eikä siihen kiikareita tarvittu. Jyrkäne on 1/4 km korkea.

Porsangerin vuonolle palailimme sitten sääennusteiden kannustamina. Sää alkoi ennusteissa nimittäin viiletä ja pilvistyä. Ja tietäkin pääsi vain takaisin päin.

Näissä maisemissa oli iltapäivällä kiikarietäisyydellä veneessä kaksi kalastelevaa ihmistä ja samanaikaisesti havaitsimme lähempänä taas delfiinin. Se lähestyi pikkuhiljaa venettä, josta heitettiin kaloja vieraalle. Delfiini otti ilmeisesti jopa kädestä kalan ja esitteli muutamia temppejujaan, kuten koholla valkoista rintaansa. Valkokuvedelfiini taas. Kalansaalis lienee ollut heikko, sillä ruokkiminen loppui pian ja delfiini katosi paikalta. Kuvia he saivat hyvin, mutta meidän kännykkäkameroille matka oli kilometrin liian pitkä.

Näissä maisemissa myös nukutti hyvin, vaikka kaasupullon vaihto sattui yöaikaan. Luonnollisesti, sillä eihän lämmitintä tarvittu päivällä ollenkaan. Ikävämpi olisi, jos kaasua loppuisi kesken kahvinkeiton.

Pysyimme Porsangerilla emmekä lähteneet katsomaan Hammerfestin satamassa ruokittavaa puolikesyä maitovalasta. Ajelimme Lemmijoen kautta koilliseen geologisen **Roddines** luontopolun parkkiin. Sitten varustauduimme lähes kolmen kilometrin saapasteluun vaativalla polulla vilpoisassa kelissä. Siellä oli monenkarvaista kiveä ja kalliota, muinaista merenpohjaa ja suuret alueet ”soradyynejä” muistona jääkausien merenrannoista. Jännää, otimmehan kahvit mukaan

kiviä kiven sisässä

kanervaa pinnalla

merenpohjaa maalla

Taapertaessa tuli kuuma.

Riisuin eräällä kivellä

istuen jalastani pitkät kalsarit ja sitaisin takin vyötäisille ja jopa

helpotti. Lahkeet vain lepattivat takin hihoista roikkuessaan. Loppumatkasta oikaisin sitten heikompi kuntoisena maantielle ja voitin paluukisan niukasti olemalla ensin vaunulla. Sisälle vain en päässyt. Missä avain oli? Missäs rouva?

Ajattelin loogisesti, että tietenkin avain oli jäänyt riisumispaikalle. Joten rauhallisen kahvitauon jälkeen takaisin palasimme polulle. Rouva kiersi tuttuun suuntaan, eikä pelännyt minun hukkaavan tällä kertaa häntä. Menin autolla alkumatkan ja kiersin toisinpäin. Treffit tehtiin suoraan avaimen oletetulle putoamispaikalle. Vastasuuntaan kulkien kivi jäi kuitenkin tunnistamatta. Löytyi se kuitenkin pian ihan läheltä ja samoin avain.

*lenkki kiitteli hienosti
varvikossa.*

Avain syvällä taskussa ajelimme tyytyväisinä seuraavaksi **Pysyjoen** matalikon tutun lintupaikan laavulle lounastamaan. Olihan laskuveden aika. Kotiruoka maistui askellusten ja levähdyksen jälkeen erityisen hyvälle.

Alkukesän linturunsautta ei enää elokuussa ollut. Jotain sentään löytyi kaukoputkella paikallisen västäräkin lisäksi. Reissun lintulista tulee sitten tarinan loppuksi, kunhan saamme tunnistettua kaikki muistiinpanovihon harakanvarpaat.

Sinnikkään tähystämisen, ja paikalla osittain nukutun ja osittain valvotun yön jälkeen olimme väsyneen tyytyväisiä. Reissu oli jatkunut totuttuun tapaan liialla tähystelyllä ja väsyttävällä kiihkolla.

Olisiko jo aika lähteä kotimatalle ja Lappiin? No ei ihan. Tällä kertaa kävimme Katsastamassa **Silffar** kanjonia. Lähellä kun se oli.

Lyhyen polun lopussa kanjoni lähes sulkeutui, toisaalla avautui.

Joen kirkaassa, turkoosissa vedessä ei ollut viherlevää. Pieniä kaloja kylläkin.

Lapista

Nyt päästiin paluumatkalle, sillä emme lähteneet jatkamaan Ifjordin nummille kohti Varangin vuonoa. Väsyneinä jo rattiin nukahtamisvaarankin takia.

Tulimme siis Karigasniemessä kotimaahan. Kukaan ei toivottanut tervetulleeksi eikä välittänyt, joten ohitimme koko kylä saman tien. Sulaojan P-paikka oli aivan täynnä ehkä Kevolle menneiden patikoiden autoja? Mutta hieman eteenpäin ja vapaata tilaa löytyi runsaasti avoimesta puskaparkista. Poroja oli seuranamme koko yöseudun.

Aamusella eräs yksinkulkija kyseli karttaa Kevon kanjonille mennäkseen katsomaan Fiellun putousta ja aikoi lähteä pelkän kännykkäkartan ja vara-akun opastamana. Epäili viisaasti kuitenkin nettiyhteyden toimivuutta. Uutisista ei ole kuulunut kadonneesta karavaanarista mitään, joten arvelen hänen kääntyneen takaisin Luobmusjärviltä.

Kaamaselle päin ajelimme vaihtelevassa maastossa hyväkuntoista tietä. Kaarteet pitivät kuljettajan hereillä. Pikkuhiljaa tunturikoivikon sekaan alkoi ilmestyä mäntyjä ja hyvissä ajoin ennen Inaria vanhat ikimäntyiset metsät olivat vallitsevia, ja komeita.

Kävimme halaamassa muutamia honkia kahvikupposet kädessä.

*vihreään
ja
turkoosiin
vivahtava
lampi
Inarissa*

Jatkettiin ajamista päivä, olihan meillä kortteeri mukana vetokoukussa.

Saariselälle saavuttaessa tuli pieniä mutta rankkoja sadekuuroja, joten ajoimme katsomaan pilviä Kaunispään näkötornille. Siellä raju sadekuuro iski päälle tunturituulen mukana. Äkkiä takaisin autoon.

Kaunispään näköalatornin lähialueelle oli kivetty tekstiä ja sydänkuvia pienillä lähirakennustyömaan sepelikivillä. Lapsetko asialla? Kaunispää rakennetaan näköjään turismille kokonaan. Olimme kyllästyneitä.

Siltikin oli matkanteon aika. Valtatie veti hyvin, mutta tylsän tuntuisesti Sodankylään ja Rovaniemelle, josta menimme omia menojamme Portimojärvelle yöpymään. Sinne viime kesänä jättämäni vaunujakkara oli mennyt kierrätykseen. Sitten eläimellinen Ranua, pessimistinen Puolanka ja positiivinen Paltamo. Siitä osasimmekin jo hyvin Kajaanin kautta Iisalmeen kahville sukuloimaan ja saunomaan. Se olikin jo tarpeen. Sepe juoksi innoissaan torpan ympäri pitkän päivän jälkeen kotiin päästyämme.

Pakko tunnustaa, että pidän monien miesten tapaan ajamisesta aika lailla. Maisemat vaihtuvat ja on menemisen meininkiä. Siksikin Pohjois-Norjaan on päästävä lähes vuosittain. Rouvakin viihtyy paremmin henkilöautossa kuin edellisessä ilmastoimattomassa ja äänekkäässä matkailuautossamme. Edes neuletta ei ollut nyt mukana.

Mutta taas alkaa tuntua, vaikka mukava reissu olikin, että saattoi olla meikäläisten viimeinen karavanretki Pohjois-Norjaan saakka. Ajamista tulee aivan riittävästi reissuilla Suomen maassa, sukulaisissa sekä kesä- ja talvikotien välillä sukuloidessa. Ruskaretkiä tehdään Etelä-Suomeen, kun lehdet ovat pudonneet kotosalla.

Golf-auto kulutti maanteillä rekkanopeudessa dieseliä yli 7 l/100km kojetaulun näytöltä. Matkaa jäi taakse n.2800 km, joten pelkät polttoainekulut n.325 €.

Sitten se Norjassa havaittujen lintujen lista. Laskenta aloitettiin heti Norjaan saavuttuamme. Kaikkiaan 56 lajia. Seuraavassa on lueteltu meikäläisittäin vähemmän nähtyjä lajeja.

- Länsi Porsangerilla: merilokki, merihanhi, merimetso, meriharakka ja merikotka, punajalkaviklo, haahkoja, kiisloja, kaakkuri, tuulihaukka, ristisorsa.
- Itä- Porsangerilla: tylli, lapinsirkku, sinirinta, punakuiri, suosirri, pikkusirri, kurki, tunturikihu.
- Havoyundilla: merikihu, lapintiira, pikkukajava, pilkkasiipi, mustaviklo, selkälokki, riskilä, mustalintu, karimetso, merikotka, kiiruna.

Kirjaili rouva jonkinlaisen kukkivien kasvien listankin, mutta niistä menin heti sekaisin.